

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI KAMBAG'ALLIKNI
QISQARTIRISH VA BANDLIK VAZIRLIGI**

BAND BO'LMAGAN AHOLIGA

**XIZMAT KO'RSATUVCHI «ISHGA MARHAMAT»
MONOMARKAZI**

**ERKAKLAR SARTAROSHI
YO'NALISHI UCHUN O'QUV QO'LLANMA**

Jizzax 2023

Mehnatni muhofaza qilishning umumiy xavfsizlik talablari

1.1. Ushbu ko'rsatmalar asosida sartarosh uchun mehnatni muhofaza qilish bo'yicha ko'rsatma uning muayyan tashkilotdagi ishlash shartlarini hisobga olgan holda ishlab chiqilgan.

1.2. Sartarosh tashkilotning ichki ish tartibiga, ish jadvaliga, ish va dam olish jadvaliga muvofiq bo'lishi kerak.

1.3. Sartaroshga ish paytida quyidagi xavfli va zararli omillari ta'sir qilishi mumkin: elektr asbobining harakatlanuvchi qismlari; issiqlik moslamalari, soch fenlari, kurutgichlarning ishlashi tufayli havo haroratining ko'tarilishi; havo harakatining ortishi; elektr pallasida kuchlanishning oshishi; ishlaydigan maydonning etarli darajada yoritilmaganligi; chiqib ketish moslamasining o'tkir qirralari; qo'llar va barmoqlarning tarangligi; uzoq vaqt davomida statik jismoniy ortiqcha yuk (tik turgan poza); kimyoviy omillar (xlor, ozon, sochlar changi, sintetik yuvish vositalari, tioglikolik kislota, parafenildiamin (ursol) va boshqalar).

1.4. Amaldagi qonunlarga muvofiq, sartaroshlarga standart sanoat standartlarida ko'zda tutilganidek, maxsus kiyim va boshqa shaxsiy himoya vositalari beriladi.

1.5. Sartarosh o'zining bevosita rahbariga odamlarning hayoti va sog'lig'iga tahdid soladigan har qanday vaziyat haqida, ish joyida sodir bo'lgan har qanday baxtsiz hodisa, uning sog'lig'i yomonlashishi, shu jumladan o'tkir kasallik alomatlarining paydo bo'lishi to'g'risida xabardor qilishi kerak.

1.6. Sartarosh bilish kerak:

-kiyinish xonasida tashqi kiyim, poyabzal, shlyapa, shaxsiy buyumlarni qoldirish;

-ish boshlashdan oldin toza ish kiyimini kiyish;

Himoya va yumshatuvchi vositalar (krem, loson) yordamida qo'llarning terisini parvarish qilish, tirnoqlarni o'z vaqtida olish va ish joyida ovqatlanishni oldini olish.

-mijozlarga xizmat ko'rsatishdan oldin va keyin, qo'llaringiz ifloslanishi sababli, ovqatlanishdan oldin qo'lingizni sovun va suv bilan yuving, shaxsiy foydalanish uchun quruq sochiq bilan artib oling;

-himoya va yumshatuvchi vositalar (krem, loson) yordamida qo'llarning terisini parvarish qilish, tirnoqlarni o'z vaqtida olish va ish joyida ovqatlanishni oldini olish.

1-MAVZU: MEHNAT MUHOFAZASI VA TEXNIKA XAVFSIZLIGI. O'QUV USTAXONASI BILAN TANISHTIRISH

Sartaroshlik ishini tashkil etish degan iboraning mazmunida usta-sartaroshning mehnat va mahoratini sartaroshxonada yaratilgan qulayliklar, asbob-uskunalar va moddiy xarajatlarni, mijozga yuqori malakali madaniy xizmat ko'rsatishga samarali yo'naltirishni tashkil etish yotadi.

Maxsus jihozlangan sartaroshxonalarda quyidagi xizmatlar ko'rsatiladi: ayollar bilan erkaklar bo'limidagi xizmatlar, kosmetika, manikur, pedikur xizmatlari, ulama, yasama, qo'shimcha sochlarni yasash, jilolantirish, tozalash va bo'yash xizmatlari. Yasama va qo'shimcha sochlarni yuvish va jilolash maxsus ustaxonalarda ham bajariladi.

Ustalarning mahorati, ko'rsatilayotgan xizmatlarining sifati va murakkabligi, mijozlarga yaratilgan sharoitning saviyasiga qarab sartaroshxonalar bir necha

daraja (razryad)larga bo‘linadi: sartaroshxona, salon-sartaroshxona, lyuks salon-sartaroshxona shular jumlasidandir.

Sartaroshxona va salon-sartaroshxonalarda ishni tashkil etishning umumiy talablari quyidagicha:

- Mijozlarga belgilangan talablarga javob beradigan sifatli sartaroshlik xizmatini ko‘rsatish.
- Sartaroshxonaning tashqi reklamasi va badiiy bezagi, unda ko‘rsatiladigan xizmat turlari, usullari, narxi, ishlash vaqti va ustaxonaning darajasi (razryadi)ni aks ettirishi kerak.
- Sartaroshxonaning o‘zi va unga o‘rnatilgan texnik asbob-uskuna va jihozlar belgilangan sanitariya qoidalariga, texnika xavfsizligiga va ishlab chiqarish sanitariyasi talablariga javob berishi lozim.
- Sartaroshxona xizmatchilarining maxsus kiyimlari bo‘lishi zarur.
- Ish joyida ustaning malakasi to‘g‘risidagi axborot, ismi-sharifi yozilishi lozim.
- Sartaroshxonalarda sohaga oid narsalarni sotish, mijozlarga qulaylik yaratish uchun boshqa xildagi pullik xizmat ko‘rsatishni tashkil qilish mumkin.

Salon-sartaroshxonalarining ishini tashkil etishda quyidagi qo‘shimcha talablar ham qo‘yiladi:

- Salondagi sochga badiiy shakl berib qirqiladi. Sochga shakl tanlash, qirqish, pardozi qilish sohasida maslahatlar beriladi.
- Ishlar birinchi toifali usta, uch yildan ortiq mehnat faoliyatiga ega bo‘lgan yuqori malakali modelyer sartarosh va kosmetolog tomonidan bajariladi.
- Modelyer-sartarosh, 1-darajali sartaroshlar, kosmetologlar, manikur va pedikur ustalari har yili zamonaviy usullardan xabardor ekanliklarini namoyish etishlari zarur. Uch yilda bir marotaba o‘z darajasiga loyiqligi tekshirib turiladi.

Lyuks-salonlarni tashkil etishda quyidagi qo‘shimcha talablar qo‘yiladi:

- Eng murakkab soch shakllariga ham yuksak badiiy mahorat va sifat bilan ishlov berish va hozirgi kunda ommalashgan yoki kelajakda rusum bo‘ladigan soch shakllarining yangi va betakror namunalarni yaratish mumkin.

- Lyuks-salonlarda sartaroshlarning umumiy sonidan eng kamida 25% 1-darajali ustalar bo'lishi, manikur, pedikur va kosmetologlar eng kamida 4 yil ish faoliyatiga ega bo'lib, yuqori malakali, madaniyatli xizmat ko'rsata oladigan bo'lishlari kerak.
- Lyuks-salonlarda, salon-sartaroshxonalarda belgilangan xizmat haqida 25% ustama narx belgilanadi.

Xizmat ko'rsatishning boshqa turlari va tegishli sohadagi maslahatlar uchun ham ustama narx olinadi.

Aholiga xizmat ko'rsatishning boshqa usullari: oldindan navbatga yozilish, uyda xizmatga chiqish usullari ham qo'llaniladi. Uyga borib xizmat qilganda, yo'lkira haqi, noqulaylikda xizmat ko'rsatgani uchun sartarosh qo'shimcha haq olishi mumkin.

Sartaroshxonalarda ho'l yoki nam latta bilan tez artib tozalash mumkin bo'lgan jihozlar bo'lishi kerak. Yosh bolalarning sochini olish qulay bo'lishi uchun bo'yi-bastiga mos o'tirgichlari bo'lishi lozim.

Ish o'rindiqlari ikki qator qilib joylashtirilgan bo'lsa, ularning oralig'i kamida 5 metr, oxirgi o'rindiqdan devorgacha bo'lgan oraliq 0,7 metr bo'lishi talab qilinadi.

Ish zali kimyoviy usulda shakl berilganda asbob ilib qo'yiladi, har ishlayotgan 5 ustaga bitta bug' moslamasi o'rnatiladi.

2-MAVZU: YONG'IN XAVFSIZLIGI VA SANITARIYA-GIGIYENA QOIDALARI, YONG'INNING OLDINI OLISH CHORALARI

Sartaroshxonalar gaz, suv, kanalizatsiya va havo almashtirish tizimi bilan ta'minlangan bo'lishi zarur.

Suv, ichimlik suvi me'yoriy talablarga javob berishi kerak. Sartaroshxona markaziy suv ta'minoti va kanalizatsiya tizimiga ulanganda hojatxona va rakovina quriladi. Bosh ish zalida yuviladigan bo'lsa, u holda xonaga 1–2 ta rakovina o'rnatiladi. Manikur va pedikur xonalarida ham rakovina bo'lishi zarur.

Xonada harorat 18–20 °C, bosh yuvish va quritish xonasida 22 daraja, yuvinish xonasida 25 darajadan oshmasligi kerak.

20 dan ortiq ish o'rindig'iga ega bo'lgan zallarda havoni almashtirish va yoz kunlarida sovitib turish uchun avtomat konditsionerlar o'rnatish tavsiya etiladi. Xonani isitish uchun elektr isitgichlardan foydalanish, ruxsat etilmagan joyda chekish, gugurt yoqish, sigaret qoldig'ini tashlash mumkin emas. Sartarosh biror joyga chiqqanda qizuvchi asboblarni o'chirib ketishi talab qilinadi. Elektr chiroqlariga, tokka ulanadigan joylarga ro'molcha va qog'ozlarni ilib qo'yish, isitish tizimi va asboblarni ustiga sochiq, paxta choyshablarni ilib quritish taqiqlanadi. Qizdirish uchun ishlatiladigan asboblarni o'rnatishdan oldin ular ostiga olovga bardosh bera oladigan narsa qo'yish talab qilinadi.

Har 100 m² ga bir dona olov o'chirish moslamasi bo'lishi zarur. Hamma sartaoshlar yong'inning oldini olish qoidalariga rioya qilishlari, kamida 3 oyda bir marotaba sartaoshxonani butkul tozalab tartibga keltirishda ishtirok etishlari shart.

Sartaoshxona boshqaruvchisi ishchilar orasidan ustalarni tanlab, o't o'chiruvchi guruhi tuzib, ularning o'qishini tashkil qilishi kerak. Boshqaruvchi yong'inning oldini olishga mo'ljallangan asbob va moslamalarni mavjudligiga va shayligiga javob beradi.

Oxirgi ishchi xonadan ketayotganda (chiroq, elektr uzatkichlar, isitish moslamalarining o'chirilganligi) yong'in xavfsizligi qoidalariga bajarilganligi to'g'risida qayd qilish daftariga yozib qoldirishi lozim.

Xonani pardoqlash. Xona devorlari yaxshilab suvoq qilinadi. Devorlar shipgacha yoki 1,8 m balandlikkacha yog'li bo'yoq yoki boshqa suv o'tkazmaydigan bo'yoqlar bilan bo'yaladi. Sartaroshxonalar devorlariga gulli qog'ozlar yelimlash taqiqlanadi. Yordamchi, bosh yuvish, narsalarni saqlash, hojatxona va yuvinish xonalari devorlari chinni koshinlar bilan qoplanadi. Pol bir

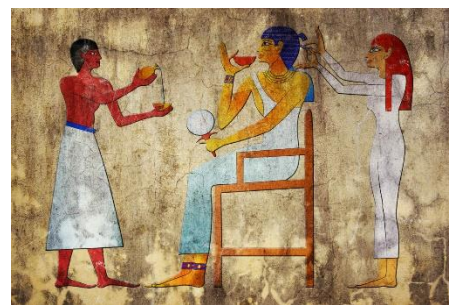

tekisda bo‘ladi, yoriqlar, o‘nqir-cho‘nqir joylari bolmasligi lozim. Polni ba’zi materiallar bilan qoplash faqat sanitariya xodimlari ruxsati bilan amalga oshiriladi.

3-MAVZU: SARTAROSHLIK KASBINING QISQACHA TARIXI

Sartaroshlik qachon paydo bo‘lganligi hozirgacha noma’lum. Lekin shuni ishonch bilan aytish mumkinki, inson kiyim kiyishidan oldin o‘z sochiga shakl bera boshlagan va bu hunar insoniyatning taraqqiyoti bilan birgalikda azal-azaldan rivojlanib kelmoqda. Sog‘lom soch insonga tabiat tomonidan berilgan bebaho in’om ekanligini bilsa bo‘ladi. Soch orqali har bir insonning betakror ekanligini bilsa bo‘ladi. Shuning uchun ham insonlarning asrlar osha o‘z sochlariga e’tibori kuchaya borganligini tushunish mumkin. Eramizdan avvalgi 2–3-mingyilliklar davridayoq odamlar o‘z sochlarini turli shakllarda bezash va ularni har usulda turmaklashni odat qilishgan. Odamlarning qaysi tabaqadan ekanligini uning soch shakli va turmaklash usulidan aniqlab olish mumkin bo‘lgan.

Qadimgi Misrda soch shaklining chiroyli bo‘lishiga alohida e’tibor berilgan. Misr tarixini o‘rganib chiqqan tadqiqotchilarning guvohlik berishlariga ko‘ra sartaroshlikni rivojlantirishga u yerda katta e’tibor berilgan.

O‘sha zamonda sartaroshlar shakl beradigan eng ommabop usul sochni **trapetsiya** shaklida turmaklash bo‘lgan va unda sochdan mayda kokillar to‘qib quloqning pastroq qismidan tekis qilib kesilgan. Buni bizgacha yetib kelgan turli xil sopol idishlarida, saroy devorlarida va fir’avnlarning tobutlariga chizilgan rasmlarda ko‘rishimiz mumkin.

Misrlik sartaroshlar yasama sochlar (**parik**)dan ham mohirlik bilan foydalanishgan.

Har bir tabaqaning soch uzunligi va shaklining ko'rinishi turlicha bo'lib, unga qattiq rioya qilingan. Shunday qilib, sartaroshlikda «geometrik» shakl degan tushuncha Qadimiy Misrda paydo bo'lgan.

Qadimgi Gretsiya sartaroshlik mahorati juda ham rivojlangan. Geografik jihatdan O'rtayer dengizida joylashgan Gretsiya o'tayotgan turli madaniyat namunalaridan unumli foydalangan va o'z madaniyatini rivojlantirishda qulay

imkoniyatga ega bo'lgan.

4- MAVZU: SARTAROSHLIK ASBOB USKUNALARI.

Sartarosh uchun qaychi asosiy vositalardan biridir. Hozirgi vaqtda ishlab chiqaruvchilar turli xil modellarni ishlab chiqaradilar, ammo sartaroshlar uchun sifatli vositani tanlash birinchi qarashda ko'rinadigan darajada oson emas. Asbob tanlash: 1. Material Qaychi klassik versiyasidan ishlab chiqariladi (uglerod miqdori qanchalik yuqori bo'lsa, asbobni yaxshiroq qattiqlashtirish mumkin). Paketda siz HRC belgisini ko'rishingiz mumkin, bu Rokvell shkalasi bo'yicha 58 dan 62 gacha o'zgarib turadigan qattiqlik darajasini ko'rsatadi. Agar daraja 62 dan yuqori bo'lsa, unda siz bunday qaychi sotib olmasligingiz kerak, chunki ular mo'rt bo'ladi. Bundan tashqari, asbob hipoalerjenik va aşınmaya bardoshli qo'shimcha xrom yoki titan qoplamasiga ega bo'lishi mumkin. 2. Pichoqni keskinlashtirish Qaychining o'tkirligi o'tkirlash burchagiga bog'liq (u qanchalik kichik bo'lsa, qurilma o'tkirroq). O'tkir qaychining standart burchagi 40 - 50 daraja. 3. Foydalanishda silliq ishlash Yaxshi vosita kuchsiz osongina yopilishi kerak. Ular qulay bo'lishi kerak (usta

uzoq vaqt davomida qaychi bilan ishlaganda, qo'llarida charchoqni his qilmasa) va mutaxassis tomonidan foydalanilganda qulay bo'lishi kerak. Ushbu maqsadga erishish uchun ishlab chiqaruvchilar turli shakldagi (nosimmetrik, yarim simmetrik - va ofset) tutqichli modellarni yaratdilar. Kichkina barmoq uchun to'xtash joyi bo'lgan qaychi ham bor, ular olinadigan yoki o'rnatilishi mumkin (bu sartaroshga ish paytida kamroq harakat qiladi). Har bir sartarosh o'z xohishiga ko'ra o'zi uchun shakl tanlaydi.

5-MAVZU: MIJOZLARGA XIZMAT KO'RSATISH BO'YICHA TAYYORLOV VA YAKUNIY ISHLAR

Ish joyini tayyorlash va apparaturalar bilan ishlash.

Sartaroshlik xizmatining barcha turlari mijozni kutib olishdan boshlanadi.

Aynan shu paytda usta bilan mijoz o'rtasida aloqa o'rnatiladi va undan keyin amalga oshiriladigan ishlar qanday borishini aniqlab beradi. Ustaning ishchanlik kayfiyati, ishning sifati, xizmat ko'rsatish madaniyati, mijozlar safining kengayishi, birinchi o'rnatilgan aloqaga

bog'liq bo'ladi.

Ishga tayyorgarlik ko'rish va ishni yakunlashga – mijozga bevosita xizmat ko'rsatish amallari bilan bog'liq bo'lmagan barcha ishlar jarayoni kiradi.

Sochga shakl berish, shu jumladan, sochni tarash, soch va soqol olish, bo'yash, turmaklash, sochni yuvish ishlari asosiy jarayonga kiradi.

Ish joyini to'g'ri tayyorlash ish samaradorligining oshishiga va xizmat ko'rsatish madaniyatining saviyasiga ta'sir ko'rsatadi.

Bunda kerakli asbob-uskunalarni ko'zdan kechirib, qulay qilib ish stoliga joylashtirish, toza sochiq va choyshablarning shayligini ta'minlash kerak. Issiq suv, dezinfeksiya aralashmalari, atir-upalar va kimyoviy vositalarning yetarli

bo'lishini ta'minlash ishlari amalga oshiriladi. Ustara, qaychi va boshqa qirquvchi asboblarni qayrash, dezinfeksiya qilish, lozim bo'lsa, almashtiriladigan tig'larni yangilash ham shu jarayonga kiradi.

Odatda, ishda ko'p qo'llaniladigan asosiy asboblarning ishlash stolining o'ng tarafida, olib ishlatishga qulay joyga qo'yiladi.

Erkaklar bo'limida ishlaydigan ustalarning asbob-uskunalar va moslamalari ko'proq bo'lganligi sababli, asosiy ishlash stolidan tashqari qo'shimcha – g'ildirakli yordamchi arava bo'lgani yaxshi. Bu stolchaga spirt aralashmasi, dezinfeksiya aralashmasi, paxta, shisha idishga solingan vodorod peroksidi, pardozi suyuqligi, odekolon, shampun, upa kabi pardozi ashyolari qo'yiladi.

Agar ishlash stoliga joylashtirilgan bosh yuvish moslamasi bo'lsa, albatta, atir sovun bo'lishi shart. Sartarosh har bir mijozga xizmat ko'rsatishdan oldin mijozning ko'zi oldida bosh yuvish moslamasini gel sovun bilan yuvib yuborish lozim.

Usta ishlash joyining tartibligiga, asbob-uskunalar, choyshab va sochiqlarning shayligiga javob beradi. Chunki ishlashning sifati ko'p jihatdan ana shunga ham bog'liq.

Mehnatga haq to'lash tizimining to'g'ri tashkil etilishi ham ishlashning yaxshi borishiga ta'sir ko'rsatadi. Bevosita

ustaning o'zi mijozdan pul oladigan bo'lsa, narx o'zaro kelishilgani ma'qul. Ustaning kun davomida ishlagani va rejani bajarganini aks ettiruvchi ko'rgazmali ma'lumotnoma bo'lishi kerak.

Choyshab mijozning kiyim-kechagini sochni qirilgan tolalaridan muhofaza qiladi. Choyshab doimo bo'yinbog' salfetka bilan birga ishlatiladi. Avval

mijozning yoqalari orasiga va bo'yinbog' salfetka o'raladi, undan keyin iyakning ostigacha choyshab o'raladi. Usta mijozning orqa tarafida turib, choyshabning chap uchi o'ng tarafini bo'yin ostiga bosib turadigan qilib o'raydi. Bosh turgan o'ng uchi esa choyshabning chap tomoni ostiga qistiriladi. Bunda mijozning bo'ynini siqib qolishi yoki buklangan joylari qo'pol bo'lishiga yo'l qo'ymaslik lozim.

6-MAVZU: SOCH YUVISH VA UQALASH QOIDALARI

REJA:

- 1. Sosh yuvish texnikasi.**
- 2. Uqalash usullari.**

Sochni yuvish chiroyli, yaltiroq va sog'lom sochga ega bo'lish uchun birinchi qadam hisoblanadi. Buning uchun shampunni to'g'ri tanlashning ahamiyati katta.

Sochni avaylab, ehtiyot bo'lib yuvishning bir necha qoidalar mavjud:

1. Sochni yuvishdan oldin yaxshilab tarab yuborish kerak. Shunday qilinsa, sochlardagi kirlar va oldin ishlatilgan preparatlarning qoldiqlari ancha yuviladi.

2. Boshni iliq suvda chayib yuborilsa, shampun tejaladi.

3. Shampunni oz-ozdan ishlatish kerak. Soch kaltaroq bo'lsa, bir choy qoshiq shampun kifoya qiladi.

4. Shampunni darhol sochga surish kerak emas. Avval uni kaftlarga surib olish kerak.

5. Sochni qattiq ishqalamaslik, aksincha, mayin siypalash kerak.

6. Shampunni sochda uzoq vaqt qoldirib bo'lmaydi. Yuviladigan va oziqlantiradigan moddalar bir necha soniya ta'sir qiladi, xolos.

7. Sochni yuvilgandan keyin yaxshilab chayib yuborish kerak. Chunki shampun qoldiqlari sochlarga zarar keltirishi mumkin.

8. Sochni yuvib bo'lgach, yengil siqib, sochiq bilan o'rab qo'yish kerak. Sochni artayotganda qattiq va keskin harakat qilish kerak emas.

9. Ho'l sochlarga ehtiyotkorlik bilan muomala qilish lozim. Soch quruq holatda, uning tarkibi, tirnoqdan ham qattiq bo'ladi. Lekin u ho'llanishi bilanoq, bu xususiyati yo'qoladi. Sochning ustki qatlami shishib, ko'tarilib ta'sirchan bo'lib qoladi. Ehtiyot bo'lib taralmasa, ko'tarilib qolgan soch tangachalari to'kilib ketib, sochning turg'unligi, yaltirashi va cho'ziluvchanligi yo'qoladi. Shuning uchun chalkashib qolgan ho'l sochlarni siyrak tishli, uchlari o'tkir bo'lmagan silliq taroqda tarab yuborish kerak. Ho'l sochlarni uchidan boshlab tarab, yuqoriga ko'tara boshlasa, sochlar tortilib uzilmaydi. Agar sochning chigali tarqalmasa, bu uning shikastlanganidan dalolat beradi.

10. Sochni har kuni yuvish zararli emas. Chunki zamonaviy shampunlar shunday yengil ta'sir qiladiki, sog'lom sochlar bunga bemalol chiday oladi. Tadqiqotlarga qaraganda, sochni tez-tez yuvish yog' ajralib chiqishini kamaytiradi, degan fikr to'g'ri. Shampun tarkibidagi moddalar sochning qurib ketishiga olib kelmaydi.

11. Agar soch uzun bo'lib, uchlari yorilib ketgan bo'lsa, uni har kuni yuvish-yuvmaslikni o'ylab ko'rish kerak. Bosh terisi quruq bo'lsa, hadeb yuvaverish tavsiya etilmaydi.

12. Har qanday yengil shampun bilan soch tez-tez yuvilaverilsa, asorati bo'lmaydi. Ho'l sochlarni tarayverish zarar keltirishi mumkin. Agar sochlar ta'sirchan bo'lsa, unisini ham, bunisini ham har kuni takrorlagan ma'qul.

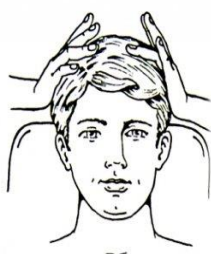
13. Massaj (uqalash) 2 turga bo'linadi: gigiyenik va davolash usuli.

14. Davolash usuli ham 2 turga bo'linadi: tinchlantiruvchi hamda qo'zg'altiruvchi.

Uqalash – davolashning eng qadimiy usullaridan biri hisoblanadi.

15. Massaj so'zi arabcha «mass» – yengil bosish, degan so'zdan kelib chiqqan.

Massajga silash, uqalash, burash, shappatilash va qaltiratish kabi badanga yoki teriga mexanik ta'sir etish usullari kiradi. Sochni parvarish qilishda boshning soch

o'sadigan qismini uqalashning ahamiyati katta. O'tmishdan bu usuldan nafaqat sog'lomlashtirish, balki oro berish va gigiyenik maqsadda ham foydalanilgan. Bu usul soch ildizini mustahkamlaydi.

16. Quruq uqalash usuli orqali yog' bezlari faoliyatini yaxshilash mumkin. Soch to'kilishining oldini olishda ham uqalashning ahamiyati katta.

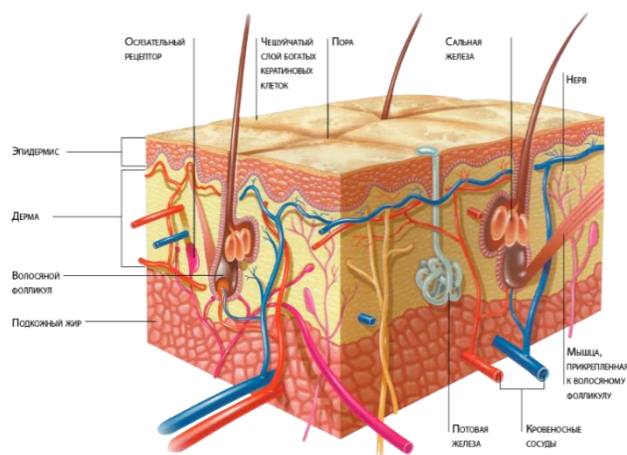
17. Bosh terisida yiring va zamburug'li kasalliklar, kuchli soch to'kilishi, ekzema bo'lsa va mijozda gipertoniyaning 1–2-darajasi yoki yurak xastaligi bo'lsa, massaj qilish salbiy oqibatlarga olib kelishi mumkin. Uqalashdan oldin boshning soch o'sadigan qismida juda ko'p yog' bezlari borligini unutmaslik kerak. Bosh terisi ostida boshni himoyalab turuvchi pay qoplamlari bo'ladi.

7-MAVZU: SOCHNING TUZILISHI, BOSH TERISI VA SOCHLARNING HOLATINI O'RGANISH

Soch haqida umumiy tushuncha. Sochning tuzilishi to'g'risida gapirishdan oldin terining tuzilishini bilib olish kerak. Chunki kimyoviy moddalar sochga ham ta'sir o'tkazadi. Shuni unutmaslik kerakki, ko'pincha bu ta'sir salbiy bo'lishi mumkin.

Terining ustki qatlami epidermis deb ataladi. Sochni namlanishdan himoya qiluvchi, yog' ajratib chiqaradigan bezlar aynan shu qatlamda joylashgan bo'ladi. Terining eng yuqori qismida muguzli, uning pastida so'rg'ichli qatlam, eng pastida, ya'ni quyi qismida esa to'qimalar

bo'lib, ularda sochning negizi va bezlar joylashgan. Havo, nur, taroq kabi tashqi ta'sir natijasida to'qimalarning nobud bo'lishi va ko'chib turishi sodir bo'ladi. Nobud bo'lgan to'qimalarning qayta tiklanishi, ko'payishi va mustahkamlanishi terining chuqurroq qatlamida sodir bo'ladi. Muguzli qatlamning yemirilishi faqat

tashqi muhitga emas, balki teri asosiy qatlamining sog'lomligiga ham bog'liq. Chunki yuqori qism doimo pastki qismdan oziqlanib turadi.

Epidermisning tola yangilanish jarayoni taxminan 20 kun davom etadi. Nobud bo'lgan to'qimalar oq rangdagi mayda zarrachalarga aylanib to'kila boshlaydi. Bular to'q rangdagi sochlarni taraganda ko'zga tashlanadi. Sochga kimyoviy qorishmalarning surunkali ta'sir etishi, issiq fendan juda uzoq muddat foydalanish, bosh terisining qattiq qatlamidagi tabiiy yangilanib turish jarayoniga salbiy ta'sir ko'rsatadi va to'qimalar yemirilishi kuchayib, boshda qazg'oq paydo qiladi. Boshdagi yog' ajratib chiqaruvchi bezlarning faoliyatiga qarab qazg'oq quruq yoki yog'li bo'lishi mumkin. Nima bo'lganda ham terining barcha qism va qoplamlarining mutanosib faoliyatini ta'minlash uchun maxsus davolash amallarini qo'llash kerak bo'ladi. Bosh terisi sog'lom bo'lsa, yemirilish jarayoni unchalik sezilmaydi.

Tananing boshqa qismlariga qaraganda bosh terisida soch juda ko'p bo'lib, yog' bezlari ham shunga yarasha ko'payadi.

Soch tolasi dumaloq shaklda bo'lib, bir necha qatlamdan iboratdir. Sochning qatlami, asosan, 3 qismga bo'linadi. Bular: sochning o'zagi, sochning qobiq moddasi va sochning qoplami.

Sochning shakli irqiy yoki nasliy bo'lishi mumkin. Uchta asosiy irq – mongoloid, yevropeoid va negroidlarning sochlari ham o'ziga xos shaklda bo'ladi. Mongoloidlarga mansub odamlarning sochlari qattiq va dag'al, to'g'ri yoki biroz to'liqinsimon bo'ladi. Yevropaliklarning sochi nozik, to'liqinsimon yoki biroz jingalak bo'lishi mumkin. Negroidlarning sochi qattiq bo'lib, jingalak yoki o'ta jingalak bo'ladi.

8- MAVZU: MIJOZGA XIZMAT KO'RSATISH

Yangi va mavjud mijozlar bilan ishlash turli yondashuvlarni talab qiladi. Har qanday tadbirkor darhol o'zi uchun yangi mijozlarning manfaatini qozonishni xohlaydimi yoki mavjud mijozlar bilan munosabatlarni o'rnatishga sarmoya kiritishni xohlaydimi, o'zi qaror qilishi kerak. Tabiiyki, agar siz mijozlar bilan yaxshi ishlash biznesingizni ancha tez rivojlantirishingiz mumkin. Yangi mijozlarni qozonish va sizda mavjud bo'lgan mijozlarni saqlab qolish uchun siz

mijozlar bilan qanday qilib to'g'ri ishlashni aytib beradigan quyidagi maslahatlardan foydalanishingiz kerak. Mijozlarni ushlab turish uchun birinchi maslahat ishonch va muvaffaqiyatni namoyon etishdir. Odamlar g'oliblardan tovarlar sotib olishni yaxshi ko'radilar. Bu ularning tanlovining to'g'riligiga ishonch hosil qiladi. Savdo muvaffaqiyati to'g'ridan-to'g'ri ishonch bilan bog'liq. Sizning korxonangiz doimo yangi mahsulotlarning sifatli assortimentiga ega bo'lishi kerak, chunki odamlar sizning mahsulot tanlovingizni muvaffaqiyatingiz belgisi sifatida qabul qiladilar. Sizning xodimlaringiz siz bilan birga har doim ishonchli ko'rinishga ega bo'lishi kerak - tabassum qiling, turing, egmang va o'zini erkin tuting. Mijozlar bilan ishlash bo'yicha ikkinchi maslahat - doimiy mijozlaringizni ko'rish orqali tanib olishdir. Bittasi juda bor muhim nuqta mijozlar bilan ishlashning o'ziga xos xususiyatlarida - sizga ikkinchi marta kelganlar shaxsan tan olinishi kerak. Siz shuni tushunishingiz kerakki, kompaniyangizga birinchi marta kelgan mijoz sizni shaxsan taniydi va shuning uchun u sizga biznesingizda yordam beradi. Uning uchun bu unchalik qiyin emas, chunki u sizni biznesingiz bilan bog'laydi. Shuning uchun, siz doimiy mijozlarni yuzida tanib olishingiz kerak. Agar bilsangiz mijozingizning ismi, keyin uni ismi bilan chaqiring va agar bilmasangiz, unga bosh iring'ab, tabassum qiling, mijozingizga uni taniganingizni bildiring. Mijozlarni ushlab turish uchun uchinchi maslahat - mijozlaringiz bilan ularning tilida gaplashishdir. Odamlar o'zlarini qulay his qiladigan sotuvchilardan xarid qilishni yaxshi ko'radilar. Mijozlarga bu qulaylikni ta'minlashning ko'plab usullari mavjud, masalan, yangi va mavjud mijozlar bilan ularning tilida gaplasha olish. Mijozlar bilan ishlashning to'rtinchi usuli - bu mijozlar bilan suhbatlashish. Siz ular bilan ob-havo yoki mahalliy yangiliklar va boshqalar haqida gaplashishingiz mumkin. Mijoz bilan nima haqida gaplashishni boshlashingiz muhim emas, asosiysi bu suhbatni boshlashdir. Mijozlarni ushlab turishning beshinchi usuli - qo'shimcha xizmatlarni taklif qilish. Misol uchun, deylik, xaridor sizga kelib, ma'lum bir mahsulotni topmoqchi. Ehtimol, u tezda o'zini qiziqtirgan mahsulotni topadi, lekin u sizning do'koningiz bilan hali tanish emas, buning uchun unga ko'proq vaqt kerak bo'ladi. Keyin siz sotuvchi sifatida mijozingizni tark etmasligingiz kerak, balki unga yordam taklif qilishingiz kerak. Mijozlarga

taklif qilishingiz mumkin bo'lgan yana bir qo'shimcha xizmat turi, masalan, mashinaga xarid qilish, taksi chaqirish va hokazo. Shunday qilib, siz mijozni saqlab qolishingiz va unga xohlagan narsani sotib olish imkoniyatini berishingiz mumkin. Mijozlar bilan ishlashning bu xususiyati sizga nafaqat sotib olishga imkon beradi Zamonaviy xaridorlar bozor sharoitlarini tushunadigan odamlardir. Ular talabchan, bilimli, o'z huquqlarini biladilar va xatolarni kechirmasdan qanday tanlashni biladilar. Bunday sharoitda kompaniyalar doimiy mijozlarni qidirishlari kerak.

9-MAVZU: SOCH KESISH TURLARI

Sartaroshlik ishlari sochni qisqartirish amalidan boshlanadi. Hozirgi kunda ham soch qirqish sartaroshlik ishining asosini tashkil etadi.

Soch qirqish guruh, tur va shakllarga bo'linadi.

1-guruh – sochni bir tekisda kaltartirish.

Bunda mashinkadan, barmoq bilan qaychidan, taroq bilan qaychidan foydalanib soch sathi yasaladi.

Sochni qirqish usuli unga qanday shakl berish maqsad qilib olinganligiga qarab qo'llaniladi. Soch shakli uning tashqi ko'rinishidir. Bu ko'rinishni usta bajaradi. Bir necha ommabop fasonlar mavjud, ular boks, polka, kanadka, yojik, kare va hokazolardir. Ular ba'zi umumiy qabul qilingan ko'rinishga ega bo'lishi yoki g'ayrioddiy va g'ayritabiiy ko'rinishga ham ega bo'lishi mumkin.

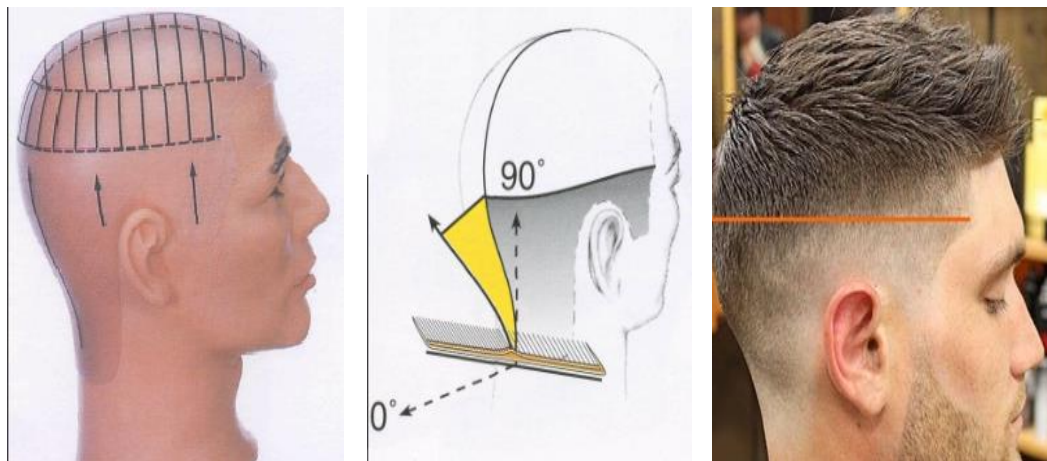
O'ziga xoslik – zamonaviy shakl va soch olish usullarining zamonaviy ko'rinishi hisoblanadi. Zamonaviy talablar tez-tez o'zgarib turishini hisobga olgan holda sartaroshlar soch olish uslublarini yaxshi bilishlari lozim.

Asosiy uslublarni yaxshi egallab olgan sartarosh har qanday shaklni bajarish imkoniyatiga ega bo'ladi.

10-MAVZU: SOCHNI QISQARTIRISH

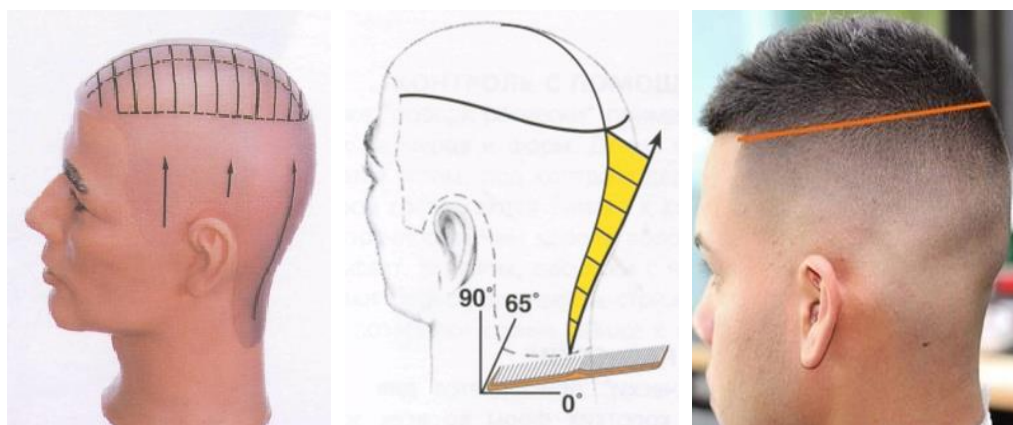
Bu amalni mashinkada yoki oddiy qaychi yordamida amalga oshirish mumkin. Sochni butunlay olib tashlash yoki unga «poluboks», «boks» va boshqa shakllar berishda mashinkadan foydalaniladi.

«POLUBOKS» soch turmagi sxemasi.

Mashinkaning boshiga qistiriladigan qirquvchi nasadkaning raqamiga qarab sochni 0, 2, 3 mm uzunlikda qoldirib olish mumkin. Sochni 3 mm dan uzunroq qoldirish uchun taroqdan yoki taroq va qaychidan, barmoqlardan va maxsus tirkagichlardan foydalanish mumkin. Taroq yordamida soch tepaga ma'lum burchak yasagan holatda ko'tarilib, qaychi bilan kesish orqali kalta qirqilgan sochlardan asta-sekin uzun sochlarga o'tish mumkin. Taroq bilan ko'tarilganda uning tepasidan chiqib qolgan sochlarni qaychi yoki mashinka yordamida kesiladi.

«BOKS» soch turmagi sxemasi.

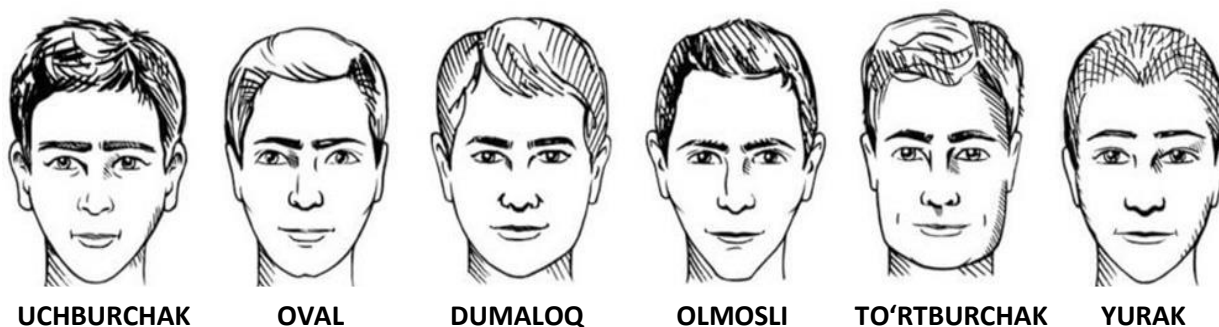
Mashinka bilan ishlaganda harakatning ohistaligi va tezligiga e'tibor berish kerak. Agar qo'l mashinkasi ishlatilsa, kesuvchi tishlarni harakatga keltiruvchi barmoqlar harakatiga e'tibor berish zarur. Mashinka tishlarining harakati sochning o'sish yo'nalishiga qarshi qaratilishi kerak. Faqat quruq va toza sochlar yaxshi

qirqiladi. Sochni butunlay olib tashlashda boshning xohlagan joyidan boshlab o'rama tarafga qarata olinadi. Qirqish mexanizmining kengayishi uning kesa olishi kengligidan kattaroq. Mashinkani ikkinchi bor kesishga shaylaganda oldingi kesilgan joyning kengligidan kamroq olinsa, ular orasida kesilmagan soch yo'laklari qolib ketmaydi.

11-MAVZU: INSONNING YUZIGA QARAB SOCHGA SHAKL

BERISH

Sartarosh uchun eng qiyin vazifalardan biri mijozning yuziga, sochning xususiyatiga mos keladigan, osonlik bilan shaklga kiradigan va shu bilan birga

zamonaviy fason tanlash hisoblanadi. Bu sohada ustaning maslahati qo'l keladi. Ba'zan eng zamonaviy shakl ham bir-ikki kundan keyin o'z jozibasini yo'qotadi. Bunga mijozning sochga bo'lgan e'tiborsizligi sabab bo'ladi. Agar mijozda soch va shaklni avaylab saqlab qolish uquvi bo'lmasa, jiddiy parvarish talab qilmaydigan oddiy shakl tanlashni maslahat berish lozim.

Ko'pincha mijozning sochi bilan muammosini sartaroshning o'zi hal qilishiga to'g'ri keladi. Ko'p erkaklarning sochi ingichka bo'ladi. Bunday hollarda sochning uzunligidan qat'i nazar uning atrofini tekislab kesish yaxshi natija berishini unutmash lozim. Bir xil uzunlikdagi sochlar bir-birini yaxshi suyab turishi sababli sochni oralab qirqish ham sochning hajmini katta qilib ko'rsatishga yordam beradi.

12-MAVZU: KALTA SOCHLARGA MOS SHAKLLAR

Sochni «pod malchika» olish. Bu shakl yosh, sportchi, zamonaviy kiyinadigan erkaklarga mos keladi. Dabdabali kechalarga bu shakl oddiylik qiladi.

Bu shakl uchun ingichka sochlardan tortib kuchli, maysa, o't kabi silliq yotadigan sochlar ham to'g'ri keladi. Agarda yaxshilab yotqizilsa, to'liqlik sochlar ham to'g'ri kelaveradi.

Sochni qirqishda uzunligi quloqning ostiga yetadigan qilib, aylantirib kesib chiqish lozim. Bunda faqat mohir sartaroshning qo'lidan keladigan aniqlik talab qiladi. Agar har 4 haftada kaltalashtirib turilmasa soch tarvaqaylab ketadi.

Peshonada soch to'liqlini yasash.

Bu shakl sportchilarga yoki sportchilardek dabdabali kiyinib yurishni yoqtiradigan erkaklarga mos keladi. Bu shakl mallasoch yoki kulrang sochli erkaklarga yarashadi.

Bunday shaklni kuchli sochlar yaxshi ushlaydi. Agar soch biroz tabiiy to'liqlik bo'lsa, shakl yana ham mahkamroq bo'ladi. Sochning uzunligi ikki chekkada quloqlar o'rtasigacha, orqada iyakdan pastgacha tushib tursa bo'ldi. Orqa tarafdagi soch zinama-zina usulida qirqib chiqilsa, shakl yana ham jozibali bo'ladi.

«Yojik».

Bunday shakl yosh, cho'ziq yuzli, terisi tekis, bo'yni chiroyli o'g'il bolalarga yarashadi.

Shakl uchun somondek to'g'ri sochlar mos keladi, shundagina tikanlar yaxshi ko'rinib turadi. Hozirgi preparatlar ingichka sochlarning ham mustahkam turishini ta'minlaydi.

«Garson».

Bu shakl tabiatan bosiq, xotirjam erkaklarga mos keladi.

Sochning ko'rinishini ular o'z xohishiga ko'ra o'zgartirishi mumkin. Bu shakl, ayniqsa, sochi tufayli ko'p ovoragarchilikni yoqtirmaydiganlarga xush yoqadi.

Bu shakl hosil bo'lishi uchun qattiq, to'g'ri va biroz to'liqlik sochlar to'g'ri keladi. Soch rangi och jigarrang yoki kulrang bo'lsa, shakl yana ham chiroyliroq ko'rinadi.

Sochini «millimetrovka» usulida olish.

13-MAVZU: SOCHNI FEN YORDAMIDA QAYIRIB YOTQIZISH

Sochni uzunligiga qarab dumaloq yoki tekis taroq ishlatib fen yordamida qayirib yotqiziladi. Sochni qayirib yotqizish uchun taroq yordamida tutamlarga ajratib olib, o'rama qismidan boshlab o'rtasi, pastki qismlari va sochning orqa tomonlari sochning yo'nalishi bo'ylab, birin-ketin qayirib yotqiziladi.

Taroq va fen yordamida sochni qayirib yotqizish usulida soch olinib bo'lgandan keyin bosh qismini bir necha sathlarga bo'lib olinadi va orqa sochning o'rta qismlaridan boshlanadi, buning uchun chala nam sochlarga maxsus aralashmadan ozroq surtib, o'ng qo'l bilan fen, chap qo'lda esa ingichka dumli taroq ushlanadi. Taroqning orqasidagi dumi bilan soch o'rami ajratib olinib, biroz tepaga ko'tariladi. Ko'tarilgan o'ng qo'lning ostiga o'ng qo'lning jimjilog'i qo'yilib, taroqning tishlari bilan ushlab, ko'taribroq taraladi va bir paytning o'zida fen bilan havo jo'natib turiladi. Keyingi ajratib olingan soch o'ramini oldingisi bilan qo'shib ulanib, harakat pastga qarab davom ettiriladi. Shu usulda barcha soch o'ramlarining uchlari qayrilgan holda quritib chiqiladi.

14-MAVZU: SOCHNI TURMAKLASHNING ASOSIY ELEMENTLARI

Soch turmagini modellashtirishda, eng avvalo, uning vazifasi va estetik maqsadi hisobga olinadi.

Badiiy obrazda soch turmagi inson o'zgarishi zarur bo'lganda yoki aniq insonning shaxsiy

xususiyatlari individualligi ta'kidlanganda muhim ahamiyatga ega bo'lishi mumkin. Har qanday soch turmagi ustida ish boshlanayotganda, eng avvalo, aniq insonning badiiy obrazini ochib olishga harakat qilinadi.

Inson haqidagi obrazli tasavvur uning tashqi ko‘rinishidan, uning temperamenti

va xarakteri nuqtayi nazaridan hosil bo‘ladi. Shartli ravishda erkaklarning yosh, sport, erkaklik, yoqimlilik va flegmatik singari

besh turi aniqlangan. Shuningdek, qorishiq tiplar ham mavjud.

Insonning tashqi qiyofasi yoshi, milliy mansubligi, madaniyat darajasi va boshqa omillar katta ta’sir ko‘rsatadi. Ayniqsa, soch turmagida yosh o‘rtasidagi farq keskin sezilib qoladi.

O‘g‘il bolalar yorqin, maftunkor soch turmagini yoqtirsa, kattaroq yoshdagi

erkaklar chiroyli, tekis tarab olingan soch turmagini ma’qul ko‘radi. Har qanday holatda ham soch turmagi libos bilan birga yaxlit bir ansambl tashkil etishi lozim.

Masalan, individual modellashda har bir foydalanilayotgan soch turmagining ommabop modeli o‘zining shakli tufayli qaysidir xususiyatlari, ijtimoiy-psixologik obrazni ochib berishga xizmat qiladi. Bo‘lajak soch turmagi badiiy vazifasi, xususiyatini, o‘zgarish darajasini hisobga olgan holda belgilash moda talqini deb nomlanadi.

Keskin qarorlarni umuman talab qilmaydigan soch turmagini modellash imijini yaratish natijasida hayotni tubdan o‘zgartirish, uni idrok etishi va o‘z-o‘ziga munosabatni yaxshilashga yordam beradi. Negaki soch turmagini modellashtirish o‘ta nozik va kreativ, individual, ammo katta mahorat bilan yondashiladigan sartaroshlik ishidir.

15-MAVZU: SOCH TURMAGINI MODELLASHTIRISH QOIDALARI

Soch turmagini, uning tarkibi, turi, uzunligi, rang va boshqa holatlari, hozirgi shakli va tabiiy xususiyati kabilarni albatta hisobga olish zarur bo‘ladi. Shu bilan birga insonning shaxsiy xususiyatlari, kasbi, hayot tarzi, didi, libos, poyabzal, aksessuar, makiyaj kabilarga e’tibor beriladi. Negaki mahoratli sartarosh modellashtirgan yangi soch turmagi mijozning ichki olami va dunyoqarashiga mos

kelishi, obrazni buzishi emas, balki yakunlashi, tashqi ko'rinishidagi ba'zi nuqsonlarni yopib turishi zarur.

Go'zallik saloniga tashrif buyurgan har qanday mijoz undan chiqishda o'zining yangi qiyofasidan ko'ngli to'lsin. Bunda soch turmagini modellashtirish prinsiplariga amal qilish muhimdir.

Shunday qilib, soch turmagini modellashtirish betakror va maftunkor obraz yaratish algoritmini tavsiya etadi. Unga ko'ra, birinchidan, soch turmagining qanday maqsadga mo'ljallanganligini aniqlash kerak, bu esa tadbirning xususiyatiga bog'liq.

Xususan, modellashtirish vazifasiga qarab soch turmagining quyidagi turlari farqlanadi: kundalik, kreativ, tadbirlar, maxsus. Ikkinchidan, soch turmagini modellashtirayotgan sartarosh uning uslubini belgilaydi. Bu, o'z navbatida, bezak tanlash, ranglar palitrasi va bo'yoqlar mutanosibligining yarashishiga ilhomlantiradi. Bunda murakkablik darajasi, turmak turi, peshanagajak shakli, kokillar, ularning yo'nalishi va boshqalar hisobga olinadi. Modellashda siluetni shakllantiruvchi soch turmagining quyidagi uch turi farqlanadi:

1. Teskari tur – soch peshanadan engakka qarab taraladi;
2. Markazdan qochuvchi tur – osilib turadigan kokillar;
3. Yuz teri – soch o'sishi yo'nalishiga ko'ra tarash.

Soch turmagini modellashtirish yakunida mahoratli sartarosh tegishli soch turmagi yaratish texnologiyasini ishlab chiqadi, bu g'oya va zaruriy asboblarni o'z ichiga oladi.

16-MAVZU: SOCH TURMAGINI MODELASHTIRISHDA FOYDALANILADIGAN ASBOBLAR

Har qanday murakkablikdagi soch turmagini modellashtirish sartarosh bajarayotgan ma'lum bir yumushlar ketma-ketligidagina iborat emas, balki uning hayolida mavjud bo'lgan tugal va uyg'un kompozitsiyadan ham iborat bo'ladi.

Shuning uchun stilist sartaroshlik san'atining bo'lajak noyob asarini tasavvurida chizib olib,

modellash uchun zarur asbob-uskunalarini tanlab, kompozitsiya elementlarini bosqichma-bosqich amalga oshira boshlaydi. Soch turmagi kompozitsiyasi soch turmagi qismlarini o'zida hajmdor va yassi bo'ladi, ular siluetga, ya'ni soch turmagini yuzda idrok etishga ta'sir qiladi. Soch turmagi silueti yassi, kvadrat, uchburchak, silindr va boshqa geometrik shakllarda bo'ladi.

Soch turmagi modelini shakllantiruvchi model uning asosiy xususiyatlaridan hisoblanadi. Soch turmagini modellash bilan shug'ullanadigan sartaroshlar ritmik chiziqlar, haykal chiziqlar, tabiiy chiziqlar, tartibsizlik, postmodern yo'nalishida kreativ, yirtiq kabilarni farqlaydi.

Soch turmagi chiziqlari uning kompozitsiya elementlari sifatida nafaqat shaklini, balki uning alohida qismlari mutanosibligi, simmetriya va asimmetriyasini ham tashkil etadi. Soch turmagini modellash boshning tananing boshqa qismlari bilan mutanosibligini, shuningdek, soch turmagi chiziqlari libos, aksessuar va makiyajning uslubi hamda ranglar bilan uyg'unligini hisobga olishi zarur.

17- Mavzu: KANTOVKA TEKISLASH TURLARI.

Har qanday vaziyatda tekis sochli bo'lishni xohlaydiganlar ko'p, shuning uchun har doim uni mukammal kiyish usullari allaqachon mavjud. Juda ko'p .. lar bor **sochlarni tekislash turlari** Biz ular haqida gaplashmoqchimiz, chunki har bir inson o'ziga kerak bo'lgan narsaga qarab birini tanlashi mumkin.

Turli xil narsalar mavjud **sochlarni to'g'rilash usullari**, ulardan ba'zilari vaqtinchalik, boshqalari doimiy yoki bir necha hafta davom etadi. Sizga uning afzalliklari va kamchiliklari nimani anglatishini aytamiz, har bir inson sochiga kerak bo'lgan yoki xohlagan narsaga mos keladiganini tanlashi mumkin. Shunday qilib, agar siz sochlaringizni to'g'rilash haqida o'ylayotgan bo'lsangiz, sochlarni to'g'rilashning ushbu usullariga e'tibor bering.

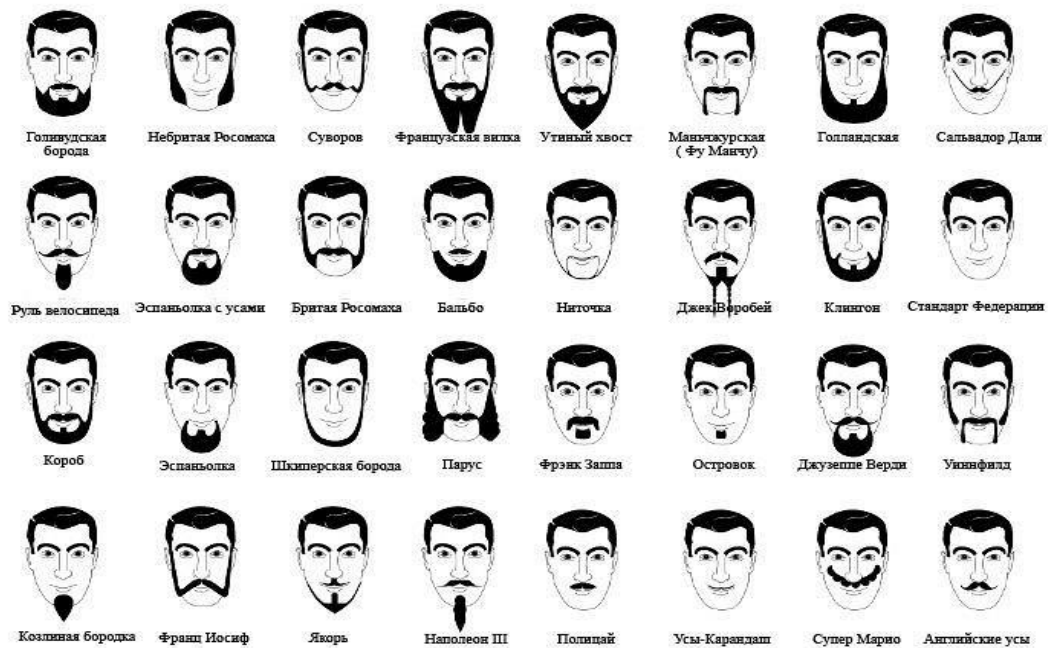
Bu ularning barchasi uchun eng keng tarqalgan narsa, va hozirgi kunda soch turmaklash moslamalari sifatli bo'lib, ular bizning sochlarimizga g'amxo'rlik qiladi, shuningdek yaxshi natijalar beradi. Düzleştiriciler namlikni yo'q qiladi, shuning uchun sochlar fen bilan solishtirganda ancha silliq bo'ladi. Ularni ishlatish ham oson va har xil o'lchamlari bor, ularni hatto sayohat hajmida ham topish mumkin. Ushbu turdagi tekislash bilan ko'radigan kamchilikimiz bu doimiy emasligi va faqat davomiyligi **yana sochlaringizni yuvguningizcha**. Agar ular orasida namlik bo'lsa, bu xato bo'lmaydi.

Yaponcha tekislash u erda mavjud bo'lgan eng samarali usullardan biridir va uni ta'minlaydi **silliq namlikka chidamli yelek**. Bundan tashqari, soch o'sganda, biz uni faqat ildizlarda qilishimiz kerak bo'ladi. Sochlariga mukammal tekis bo'lishni xohlaydigan jingalak va juda to'liqlik sochli ayollar uchun juda mos keladi. Yuzaga kelishi mumkin bo'lgan kamchiliklardan biri shundaki, u u erda eng qimmatlardan biri hisoblanadi, ammo natijalar mukammaldir.

18-Mavzu: SOQOL TEKISLASH VA UNING TURLARI.

Qanday qilib soqolni olish kerak? Bu har bir erkakni qiziqtiradigan savol, chunki jag'ning o'sishini to'xtatish deyarli mumkin emasligi ma'lum. Aksariyat erkaklar soqol o'stirmaslik uchun doimiy ravishda soqol olishadi. Ba'zilar, aksincha, nafaqat etuk, balki oqlangan ko'rinish uchun soqol o'stirishga intiladi. Lekin har qanday holatda, siz soqol o'stirasizmi yoki yo'qmi, vaqti-vaqti bilan uni tarashingiz va unga g'amxo'rlik qilishingiz kerak. Soqolni chiroyli tarzda tarash juda qiyin, shuning uchun bilim va ko'nikmalarsiz darhol sochni ildizigacha tarash yaxshidir. Agar siz soqolni o'stirishni va unga to'g'ri g'amxo'rlik qilishni istasangiz, unda ushbu maqola sizga ushbu muammolarni

32 Tuna usov i borogdi.

tushunishga yordam beradi. Soqolingizni tarashdan oldin, uni to'g'ri shakllantirish tartibiga murojaat qilishingiz kerak. Jarayon yuzning shaklini aniqlashdan boshlanishi kerak. Odamlar turli xil yuz shakllariga ega: yumaloq, tasvirlar, cho'zinchoq. Kelajakdagi soqol yuzning shakliga mos kelishi uchun ushbu bosqichga alohida e'tibor berish kerak, chunki kelajakdagi ko'rinish unga bog'liq. Soqolni to'g'ri tarash uchun avval uni o'stirish kerak. To'g'ri shakldagi chiroyli soqolni shakllantirish juda muhim bosqichdir. Aksariyat erkaklar soqolni parvarish qilmasdan o'stiradilar, buning natijasida ular keksa odamlarga o'xshaydi. Yuzning shakli haqida qaror qabul qilib, sochni o'stirgandan so'ng, siz soqolning ko'rinishini tanlash bosqichiga o'tishingiz mumkin. Buni amalga oshirish uchun siz vizual ravishda tanlashingiz mumkin bo'lgan juda ko'p turli xil variantlar mavjud. Agar yuzda ortiqcha miqdordagi sochlar bo'lsa, unda eng yaxshi usul - bir xil soqolni shakllantirish. Agar yuzda soch bo'lmasa, u holda ekspander qiladi. Soqolning paydo bo'lishida erkakning yoshi muhim rol o'ynaydi. 20 yoshdan 30 yoshgacha bo'lgan yosh yigitlar uchun yonboshlarga yoki, masalan, bir xil echki soqoliga oqadigan engil soqolni o'stirish tavsiya etiladi. Keksaklar uchun katta soqol mos keladi, bu nafaqat tashqi ko'rinishni, balki holatni ham ta'kidlaydi.

19-MAVZU: MODADA SAQLANIB QOLGAN SOCH TURMAKLARI

Bahor faslidagi eng modabop soch turmaklari hammaning e'tiborini tortadi. Turmaklashni talab qilmaydigan go'yoki to'zg'igan, pala-partish soch turmagi va ishlov berilgan sochlar hozirda keng tarqalgan. Hozirgi paytda bir bog' shaklida yig'ib olinadigan hurpaygan, paxmoq va sakkiz yoki toj shaklidagi turli usullar bilan o'rib qo'yilgan sochlar ommalashib ketgan. Tutamlangan va dumsimon turli xildagi soch o'rirlari ommabopligicha qolmoqda, ular qanchalik uzun va paxmoq bo'lsa, shunchalik yaxshi.

Erkaklar modasi va uslublari xilma-xillik borasida qarama-qarshi jins vakillaridan qolishmaydi. Aksincha deb o'ylaydiganlar esa chuqur adashadi. Erkaklar arsenalida faqat klassik ish kostyumi yoki jinsi shim / sviter bor deb faraz qilish — sochni faqat nolga yoki feyd uslubida oldirish mumkin deb o'ylash bilan bir xil. Kuchli jinsiy vakillari tashqi ko'rinishni o'zgartirish va chinakam zamonaviy obraz yaratish uchun ko'plab uslublar mavjud. Quyidagi soch olish usullari ro'yxati buning aniq tasdig'idir.

Maqolada:

- Erkaklar soch turmaklari: uslub / foto
- Uzun sochlar uchun turmaklar
- So'nggi urfdagi TOP-5 uslub
- Erkaklar uchun boshqa soch olish usullari
- Soch turmagini tanlashda nimaga e'tibor berish lozim

ERKAKLAR SOCH TURMAKLARI: USLUB / FOTO

Soch turmaklarini bir necha yo'nalishlarga bo'lish mantiqan to'g'ri bo'ladi. Ularning har biri ma'lum bir ko'rinish, turmush tarzi va kiyim-kechak afzalliklariga ega bo'lgan erkaklar uchun mos keladi. Obrazda barcha elementlar uyg'un bo'lishi kerak. Soch turmagi — bu sizning tashrif qog'ozingizdir.

BOKS

Doim mashhur bo'lgan variantlardan biri. Ushbu soch turmagi kaltaligi bilan ajralib turadi va uni yaratish uchun odatda mashinkaning bir nechta nasadkalari ishlatiladi. Tepa qismdagi sochlar maksimum to'rt santimetrgacha kaltalansa, yon qismlari deyarli nolga qadar olinadi. Ularning bir-biriga o'tish chegarasi tekislab chiqiladi (плавный переход).

20-MAVZU: YOZ FASLI UCHUN URFDA BO'LGAN SOCH TURMAKLARI

Yozda sariq, jo'shqin va ayni paytda muloyim rangli sochlar eng modabop hisoblanadi. Ularni o'zgartirib yuborish mumkin. Bu turmak ajoyib, yorqin, hayajonli o'g'il bola obrazini yaratadi va uning o'ziga xosligini ta'kidlab turadi.

Soch turmagini ishlash usullari. Ta'kidlash joizki, fen bilan bajarilgan soch turmaklari doim yaxlit, monolit ko'rinishida bo'ladi, bigudilar yordamida hosil qilingan soch turmaklari esa bezakli, hajmdor tarkibga ega bo'ladi.

Doimiy modaga o'rnashib qolgan soch turmaklari. Hozirda har qanday soch turmagini modellashtirishda hajm asosiy o'rin tutmoqda. Paxmoq, bezakdor uslub modada saqlanib kelmoqda. Shuning uchun lak bilan qotirilgan kuchli gajaklar, 80-yillarda modaga kirib kelgan ot dumi, hajmli bog'lamlar, oddiygina tashlab yuboriladigan sochlar, peshana yoki engakka to'plab qo'yiladigan soch turmaklari dolzarbligicha qolmoqda.

Uzun sochga ishlov berish. Har yili bahor kelishi bilan kishida o'zgarishga xohish paydo bo'ladi, bu tashqi ko'rinishga ham taalluqlidir. Kishi uzun qish uyqusidan uyg'onib, insonlar olamiga yangicha qiyofa bilan chiqishni xohlaydi. Sochni yangicha turmaklash tashqi qiyofani o'zgartirishning eng sodda usuli.

Lekin bu qadam butunlay yangi, yoqimli qiyofaga ega bo'lishga imkon beradi.

21-MAVZU: SOCH BO‘YASH TEXNOLOGIYASINI O‘RGANISH. SOCH BO‘YASHNI MUSTAQIL BAJARISH

Tez rangsizlantirish uchun 6–12 foizli vodorod peroksididan tayyorlangan qorishmaga ko‘mir kislotali ammoniy, suyuq sovun yoki sovun kukunidan solinadi. Qorishmaning hajmi soch hajmiga, ya‘ni uning uzunligiga qarab belgilanadi.

Qattiq va dag‘al sochlarga kuchliroq aralashma ishlatiladi. Tabiiy sochlar ikki xil rangga o‘zgartirilishi mumkin. Qora sochlar jigarrangga aylanadi, jigarrang sochlar esa och malla rangga kiradi. Tarkibida och malla rang pigmenti mavjud bo‘lgan sochlar oson rangsizlanadi. Tarkibida sariq-qizil rangli pigmenti bor sochlar esa deyarli och tus olmaydi.

Agar aralashmani quyuqroq qilib tayyorlash kerak bo‘lsa, suyuq sovun yoki sovun kukuni qo‘shiladi. Shampun odatda qo‘shilmaydi. Chunki u soch asosidagi pigmentlarga vodorod peroksidi o‘tib ta‘sir etishiga yo‘l qo‘ymaydi. Soch rangsizlanayotganda havo harorati 18–20 darajadan kam bo‘lmasligi lozim.

Bo‘yashdan oldin sochga soch singdirishga ishlatiladigan perekis aralashmasini tayyorlashda soch va uning ildizi sarg‘ayib ketmasligi uchun ammoniy tuzlari qo‘shiladi. Usta ishni rezina qo‘lqop bilan bajarishi kerak. Bunda chinni, shisha yoki plastmassa idishdan foydalanib sochga paxta yoki gubka bilan surtib chiqiladi. Bosh terisiga yomon ta‘sir qilmasligi uchun vazelin surtiladi. Ish boshlashdan oldin mijoz yelkasiga penyuvar yopiladi. Yuqorida aytilganidek, 50 gr vodorod peroksidga 3–4 gr ammoniy tuzi qo‘shiladi. Shunday qilinganda mijozning bosh terisiga shikast yetmaydi va soch sarg‘ayib qolishining oldi olinadi.

Tajribasiz ustalar ba‘zi xatoliklarga yo‘l qo‘yadilar. Misol uchun, aralashmalarni ko‘z bilan chamalab, taxminan tayyorlashadi, sochning boshidan oxirigacha birdan rangsizlantiriladi, kislotani chayish usulini yaxshi bajarishmaydi, aralashmani

oldingi rangsizlantirilgan sochlarga tegib ketishga yo‘l qo‘yadi. Bu xatolar natijasida bosh terisi kuyib qolishi, sochning buzilishi va ko‘rimsiz rang olishi mumkin.

22-MAVZU: SOCHNI BO‘YASH. ASOSIY TURI VA RANGDAGI BO‘YOQLARNI ARALASHTIRISH QOIDALARI

Soch bo‘yashni «koloratsiya» deb ham atashadi va bu usul qo‘llanilganda sochga berilgan rang anchagacha saqlanib qoladi. Buning uchun belgilangan vositalarni farqlab olish qiyin emas. Chunki ularning idishida doimo bo‘yash uchun qo‘shiladigan kislotali ashyolar bo‘ladi.

Asosan bo‘yoq odatda kremsimon emulsiya holatda bo‘lib, uning tarkibida juda mayda zarrachalardan tashkil topgan bo‘yash vositasi bo‘ladi.

Bu zarrachalar soch bo‘yash jarayonining dastlabki bosqichida amalga oshadi, ya‘ni sochning tangasimon qatlamidan o‘tib, uning asosiga kirib boradi. Ikkinchi

bosqichda kislotali vositalar ishga solinadi. Natijada sochga surtilgan bo‘yoq uning asosidagi pigment bilan qo‘shilib, ta’siri shunchalik kuchli bo‘ladiki, uni sochdan qaytadan o‘chirib tashlashning iloji bo‘lmaydi.

Soch bo‘yashning afzalliklari.

Bu usul yordamida sochni o‘ta och rangdan to‘q ranglargacha bo‘yash mumkin. Sochning tabiiy rangidan ko‘ra 2–3 barobar ochroq rang berish ham mumkin. Oqargan sochlar ham ishonchli bo‘yaladi, yuvganda bo‘yoq ketmaydi.

Soch bo‘yashning kamchiliklari.

Soch tolasining o‘sishi natijasida sochning ildiz tarafi uning bo‘yalganini oshkor qilib qo‘yadi.

Bo‘yoqlarning allergiya berishi.

Hisob-kitoblarga qaraganda turli xil bo‘yoqlar va kosmetika vositalariga allergiya juda yuqori o‘rinni egallaydi.

Sochni yuvish orqali bo'yash.

Sochni yuvish jarayonida bo'yash uchun suyuq yoki pastasimon holatdagi bo'yoq shampunlar ishlatiladi. Bu jarayon ko'p kuch talab qilmaydi va ularni ishlatish ham oson. Lekin bu usul kislotali bo'yoqlar ishlatilganda beradigan natijaning o'rnini bosa olmaydi. Oqargan sochlarni bo'yamasdan, faqat rangini o'zgartirib qo'yadi, xolos. Ularning vazifasini sochning tabiiy rangiga qarab jilo berishdir. Shuning uchun, avval oqargan sochlarni bo'yab chiqib, keyin sochni bo'yovchi shampun bilan yuvilsa yaxshi natija beradi.

23-MAVZU: BO'YALGAN SOCHLARNI RANGSIZLANTIRISH

Agar soch bo'yashdan oldin unga kuchli ta'sir etadigan bo'yoqlar ishlatilgan bo'lsa, ularni rangsizlantirish qiyin bo'ladi va bu jarayon sochga salbiy ta'sir ko'rsatadi.

Agar soch endigina bo'yalgan bo'lib, ranglar soch asosiga joylashib olishga ulgurmagan bo'lsa rangsizlantirish ancha oson bo'ladi. Sun'iy bo'yoqlar bilan bo'yalgan sochlardan ko'ra, tabiiy rangdagi sochlarni bo'yash ancha oson. Bo'yalgan sochlarni rangsizlantirishda ehtiyotkor bo'lmasa, sochning umumiy ko'rinishini buzuvchi har xil rangdagi dog'lar paydo bo'lib qolishi mumkin. Ayniqsa, qora sochlarni rangsizlantirish qiyin bo'ladi. Ularga berilgan rang bir tekisda chiqmaydi.

Bo'yalgan sochlarga maromida och rang berish uchun aniq muddatga rioya qilish kerak. Chunki sochga ikkinchi marotaba faqat 5–7 kundan keyin och tus berish mumkin. Bu vaqt ichida soch vodorod peroksid ta'sirida qurib ketishdan asraydigan yog' qatlami bilan to'la qoplanadi. Sochni tezroq rangsizlantirish uchun 8–9 foizli vodorod peroksiddan foydalaniladi.

Shuni unutmaslik kerakki, sochdagi barcha turdagi bo'yoqlarni ketkazishning hamma usuli sochga ziyon yetkazadi. Shuning uchun mo'rt bo'lib qolgan sochlarga vaqt-vaqti bilan ularning holati va asosini yaxshilaydigan vositalar surtib turish kerak.

24-MAVZU: SOCHLARNI PARVARISH QILISH

1904-yilda K.Nessler ismli nemis ustasi uzoq muddatga turmaklash usulini kashf etdi. U dastlab sochni elektr qizdirgichlar yordamida jingalak qildi. Bu usul bizlargacha yetib kelgan. 1910-yilda esa soch turmaklashning yangi, kimyoviy usulini kashf etdi. Bunda sochlar go‘yo tabiiyga o‘xshab jingalak bo‘lib turar edi. Tabiiy to‘lqinli sochlarni turmaklash uchun kuchsizroq aralashma tayyorlash va issiqdan kamroq foydalanish kerak bo‘ladi. Aks holda u yana ham kuchli to‘lqinlanib ketib, ularni bir shaklga solish murakkablashadi.

Oldin bo‘yalgan yoki och rang berilgan sochlar noziklashib qolishi sababli ular bilan ehtiyotkor bo‘lib ishlash kerak. Bo‘yalgan sochlarning turmaklanish jarayonida sinib ketish hollari ko‘p uchraydi. Buning oldini olish uchun turmaklashni boshlashdan oldin bir tutamni alohida sinab ko‘rish orqali oldin soch qaysi turdagi kimyoviy aralashma bilan bo‘yalganini bilib olgan yaxshi. Chunki ko‘pchilik mijozlar ularni sochining oldin nima bilan bo‘yalganini bilishmaydi. Agar oldin metall bo‘yoqlardan foydalanilgan bo‘lsa, ularni turmaklamaslik kerak.

25-MAVZU: SOCHNI ISSIQ VOSITALAR YORDAMIDA TURMAKLASH

Bu usul anchadan buyon ma‘lum hisoblanadi. Uni qo‘llash uchun ishlatiladigan asbob-uskunalar ham yasash murakkab emas. Ayniqsa, ingichka va quruq sochlar uchun juda qo‘l keladi. Lekin bu usulda qo‘llaniladigan rezinali bog‘ichlarning uzilishi yoki ishdan chiqishi natijasida mijoz yoki ustaning terisi kuyib qolishi mumkin.

Mazkur usulni qo‘llash uchun avvalambor suv qaynab turadigan, unchalik katta bo‘lmagan idish bo‘lishi, so‘ngra uning qaynashidan hosil bo‘lgan bug‘lar boshqa idishga yig‘ilishi, so‘ng hosil bo‘lgan bug‘lar bosim ostida bir-biri bilan o‘zaro ulangan rezina va metall naychalar

orqali soch turmaklangan bigudilar orasidan o‘tib quritadi va bug‘ yana suv holiga

kelib boshqa idishga to'planadi. Bu jarayon aslida unchalik murakkab bo'lmasa ham sataroshdan katta mahorat va diqqat talab qiladi.

Avvalambor suv qaynab bug' yig'iladigan idishda to'plangandan keyin bug' maxsus naychalar orqali chiqib ketadigan yo'llar ochiqligi tekshirib ko'riladi. Agar asbobda maxsus manometr bo'lsa, u orqali bug' bosimini kuzatib turiladi va salbiy oqibatlarining oldi olinadi. Rezina naychalar ham yorilib ketmaydi.

Suv qizib maromiga yetgunga qadar usta mijoz sochini qirqib, tutamlarga ajratib, kremlar bilan qotiradi. Soch tutamlari orasida ochiq joylardagi bosh terisi kuyib qolmasligi uchun ular iloji boricha bir-biriga yaqinroq qilib, oralariga paxta joylashtirib chiqiladi.

26-MAVZU: SOCHNI ISSIQ VOSITALAR YORDAMIDA MUSTAQIL TURMAKLASH

Bu usulda soch yuqori harorat ta'sirida turmaklanadi. Soch tutami o'rab qo'yiladigan naycha spiral yordamida qizdirilib, unga soch turmaklanadi. Bu usulda ham bug' bilan turmaklashda qo'llaniladigan moslamalar ishlatiladi, ammo rezina naychalar bo'lmaydi. Elektr bilan turmaklashning yana bir usuli bor. Bu usulda soch o'rimi o'ralgan metall naychalar ichkarisidan emas, balki naychaga o'ralgan o'rimning ustidan qizdirilgan maxsus metall moslama bilan ikki tarafidan siqish orqali turmaklanadi.

Dazmol deb nomlangan lapkalar yordamida soch turmaklash ham o'z vaqtida keng tarqalgan. Faqat ularning hajmi kattaroq bo'lgan. Chunki bunday lapkalar maxsus elektr isitgichda qizdirib olingach, naychaga o'rab qo'yilgan soch

o‘ramining ikki tarafidan siqib turmaklangan. Qo‘shimcha metall plastinkalar yig‘ib olgan issiqlik harorati sochni turmaklash uchun yetarli.

Dazmol yordamida soch turmaklashga mo‘ljallangan maxsus elektr dastgoh ham mavjud. Uning hajmi kichikroq jomadon shaklida bo‘lib, ichiga o‘rtasi teshik metall naychalar o‘rnatilgan bo‘lib. O‘sha naychalar ustiga qo‘lchalarni eslatuvchi metall dazmolchalar kiygizilib, elektr dastgoh yoqiladi. Usta dastgohga o‘rnatilgan harorat o‘lchagichga qarab turmaklashga hozirlanadi. Temir naychalar va dazmolchalar yetarlicha qizigach, maxsus qo‘lqop yordamida chaqqonlik bilan o‘rab qo‘yilgan soch tutami ustiga kiygiziladi. Dazmolchalar sovigach, turmaklash ham yakunlanib, soch o‘ramlari yechiladi. Bunda ham dazmolchalarni qizdirish harorati sochning xususiyati va sifatiga qarab belgilanadi.

27-MAVZU: KIMYOVIY USULLARDA TURMAKLASH

Hech qanday boshqa usul bu usuldek ko‘rimsiz sochlarga joziba va sog‘lom sochlarni barbod qilish imkoniyatiga ega emas. Chunki bu usul qo‘llanganda uning salbiy asoratlari amalda tiklanmaydi. Shuning uchun ham mijoz kimyoviy usulda turmaklashni iltimos qilib murojaat qilgudek bo‘lsa, usta uning e‘tiborini quyidagilarga qaratishi lozim:

1. Sochni kimyoviy usulda turmaklashda soch turi, holati va soch shaklini hisobga olish lozim. Sartarosh mijozni va sochni yaxshi bilsa, foydadan xoli bo‘lmaydi.

2. Mijoz aslida nimani xohlashini bilib olishi lozim. Undan o‘ta jingalak turmaklashnimi, yirik to‘lqinlarnimi, yumshoq to‘lqinlarnimi yoki umuman sochni to‘lqinlantirmasdan faqat shishirib qo‘yishni xohlashini so‘raladi. Bunday holda turli jurnallar va rasmlar bo‘lgani yaxshi yordam beradi.

3. Har qanday soch shakli ham uni bir necha marta kaltaroq qilib ko‘rsatadi. Yelkagacha tushib turgan silliq sochlarga shakl berilganda ular bo‘yingacha ko‘tarilib qoladi. Buning ustiga shakl berishdan oldin yoki keyin sochning shikastlangan joylarini kesib tashlashga ham to‘g‘ri kelishi mumkin.

4. Kimyoviy turmaklashning natijasi sochni qanday olishga ham bog'liq. Faqat zinapoya usulida qirqilgan sochlardan haqiqiy jingalak yaratish mumkin. Agar mijoz to'liqinli sochlarni istasa, unda sochning uzunligini bir xil qilib uchini to'mtoq qilib kesgan ma'qul.

5. Kimyoviy usulda soch turmaklaganlar doimo sochini tartibga keltirib turishi kerak. Havo yordamida faqat qattiq jingalaklarni quritsa bo'ladi. To'liqinli soch turmaklarini esa doimo bigudiga o'rab turish yoki ko'pikli fiksator bilan joylashtirib turishni talab qiladi. Kimyoviy usuldan yagona maqsad – oldinga to'g'ri taraladigan bo'shroq shakl o'rniga mustahkam va qattiq shakl yaratishdan iboratdir.

6. Yaxshilab parvarish qilib turilmasa, kimyoviy turmaklangan shaklning chiroyli ko'rinishi uzoqqa bormaydi.

Kimyoviy turmaklash va bo'yash bir-biriga zid kelmaydi. Shunday bo'lsa ham oldin sochni kimyoviy turmaklab olib, 2–3 haftadan keyin uni bo'yash tavsiya etiladi. Kimyoviy usulda turmaklash sochga xira tus bersa ham, ba'zan buning foydasi ham bor. Chunki endigina turmaklangan soch ko'rimsiz bo'lib qoladi va unga tus berish uni yaltiratib rangini ochadi.

28- Mavzu: Sosh kesish turlari

Soch kesish turlari eng xilma-xildir. Chunki biz yaxshi bilganimizdek, tendentsiyalar bitta g'oyadan boshlanishi mumkin, lekin yakuniga qarab uni boshqa ko'plab g'oyalarga bo'lishlari mumkin. Shunday qilib, bugun biz asosiy soch turmagi haqida gaplashamiz, shunda siz tashqi ko'riningizni o'zgartirishni o'ylayotgan bo'lsangiz, bu g'oyalarning barchasi bilan siz tezroq qaror qabul qilasiz.

Vahti-vaqti bilan bizning ko'rinishimizga yangi burilish berishga arziydi. Shuning uchun a **soch turmagi yoki soch turmagini o'zgartirish** Bu har doim eng yoqimli bo'lishi mumkin. Agar siz hali ham qaysi biri bilan qolishni bilmasangiz, faqat

keyingi narsadan zavqlanishingiz kerak. Har qanday lazzat uchun, shuningdek, barcha turdagi sochlari uchun g'oyalar.

Soch turmagi turlari: tekis

Odatda uzun yoki o'rta sochlarda ko'rinadi. Uning nomidan ko'rinib turibdiki, **Bu qatlamlar yoki shunga o'xshash narsalarga ega bo'lmagan mutlaqo tekis kesma. Bu klassik uslub**, lekin shubhasiz, hech qachon muvaffaqiyatsiz bo'lmaydiganlardan biri, chunki u doimo yoqadi. Bundan tashqari, sochingiz qanchalik uzun bo'lsa, shunchalik og'irroq va og'irroq bo'ladi. Shunday qilib, siz jingalak bilan bir vaqtning o'zida ovoz balandligini qoldirishingiz mumkin. Bundan tashqari, siz uni bir tomondan chiziqli bilan ham, o'rtada ham kiyishingiz mumkin. Endi faqat o'zingiz qaror qilasiz, bu sizga eng ko'p yoqadigan garov.

Qatlamli soch turmagi

Bu eng mashhurlaridan biri va bu ham ajablanarli emas. Qatlamlar sochga qo'shimcha hajm beradi, garchi kesishning o'ziga ham bog'liq bo'lsa ham, **tekis sochlarga ko'proq tana yoki to'lqinli sochlarga yaxshiroq ko'rinish berishi mumkin**. Ikkinchisida to'lqinlar ko'proq belgilanishi mumkin. Sochingiz juda ko'p bo'lsa, sartaroshingiz uni kamaytirish uchun qatlamlar bilan o'ynashi mumkinligini unutmang. Demak, qatlamlar har doim ham hajmning sinonimi bo'lavermaydi, lekin u bir xil kesimga bog'liq bo'ladi. Qisqa qatlamlar yuzga yaqinlashadi.

yumaloq kesim

Bu ham manening uzunligiga tegishli, chunki agar ilgari biz to'g'ri kesish haqida gapirgan bo'lsak, endi yumaloq bizga keladi. Boshqacha qilib aytadigan bo'lsak, sochni yaxshilab taraganimizda, uning tugashi unchalik tekis emas, balki engil to'lqinli ekanligini ko'ramiz. Bu shuni anglatadiki, yon qismlar bu shaklni berish uchun biroz qisqaroq. lardan biri ekanligi aytiladi **to'lqinli sochlarga eng mos keladigan soch turmagi**.

29-Mavzu: Fen yordamida qayirib yotqizishni amaliy bajarish.

Juda ho'l sochlarni quritish

Bu qanchalik paradoksal bo'lmasin, biroz ho'l sochlarni fen yordamida quritish mumkin. Dushdan chiqqandan so'ng sochlarni sochiq bilan yaxshilab quritish lozim, shuningdek, sochlarni bir-biriga ishqalamaslik kerak, aks holda bu soch tuzilishiga shikast yetkazadi. Shunday qilib, sochlarini fen bilan quritishni boshlash uchun ular 60-65 foiz nam bo'lishi kerak, ya'ni ulardan suv oqmasligi kerak. Aks holda, juda ho'l sochlar bilan quritishda kerakli natijaga erisha olmaslik va hatto hajm hamda silliqlikni yo'qotish mumkin.

Soch ildizlariga kam vaqt ajratish

Soch ildizlariga ham alohida e'tibor va g'amxo'rlik kerak bo'ladi. Sochlarni quritishda ildizlari emas, balki uzunligi bo'ylab quritiladi. Natijada sochlar hajmga ega bo'lmaydi. Soch turmagi salondagidek bo'lishi uchun ozgina maxsus vositalardan ildiziga ham qo'llash lozim. Quritish jarayonida dumaloq taroqlar yordamida turmaklashni soch ildizidan pastga aylana harakat bilan boshlash lozim. Natijada kutilgandek hajm va turmak hosil bo'ladi.

Soch uchlarini quritish

Ko'pchilik sochlarni uchidan quritishni boshlaydi, ammo namlikni quritishni ildizlardan pastga qarab boshlash kerak. Bunda, albatta, cho'tka yoki massaj tarog'i yordam beradi, uning yordamida quritish paytida soch taraladi. Shuningdek, ushbu jarayon ancha kam vaqt talab etadi.

Turmaklovchi mahsulotlarni noto'g'ri ishlatish

Sochlarni issiq haroratdan himoya qiluvchi vositadan hamisha foydalanish kerak. Shuningdek, bu kabi mahsulotlar tarkibiga ko'ra faqat o'z vazifasini bajaradi. Demak, sochni qotiruvchi, yanada jilokor yoki ifor beruvchi vositalar o'rnini bosmaydi. Shuning uchun turmaklash jarayonida ularning bir nechtasidan o'z o'rnida foydalanish mumkin.

Noto'g'ri cho'tkadan foydalanish

Esingizda bo'lsin, metall asosli cho'tka bilan uslublar plastikdan ko'ra chiroyli ko'rinadi, lekin birinchisi ikkinchisiga qaraganda ko'proq zarar keltiradi, chunki u dazmol prinsipi asosida ishlaydi. Metall qiziydi va sochlar issiq cho'tka bilan aloqa qilganda tezroq va yaxshiroq tekislanadi. Shunday qilib, kundalik foydalanish uchun plastik turdagisini tanlash yaxshiroq: u tuzilishi va xususiyatlari tufayli sochni bir tekis isitish imkonini beradi.

Fenning maxsus havo yo'naltirgichini ishlatmaslik

Odatda fen sotib olingan kuniyoq yo'qolib qoladigan uning uch qismi juda muhim vazifani bajaradi. Aslida, u juda kerak. Uning yordamida sochlarga fenning issiq havosi to'g'ridan to'g'ri butun boshga emas, balki u yo'naltiradigan tolalarga to'g'ri keladi. Avvaliga fenning bu qismi soch quritishni sekinlashtirayotgandek tuyilishi mumkin. Ammo bunday emas. Aynan konussimon qism bilan sochlarni tezroq quritish va istalgan turmakka ega bo'lish mumkin.

30-MAVZU: SOCH PARVARISHI UCHUN QO'LLANILADIGAN VOSITALAR

Sartaroshlikda sochning tashqi ko'rinishini yaxshilash, ildizlarini mustahkamlash, sochga ko'zlangan shakl berish va boshqa maqsadlar uchun ko'plab kosmetika mahsulotlari ishlatiladi. Lekin ba'zan ular foyda o'rniga zarar keltirishi ham mumkin. Kuchli aralashmaning salbiy ta'siri natijasida ta'sirchan va ingichka sochlarda bu tez-tez sodir bo'ladi. Ishqorli aralashmaning ta'siri ko'proq seziladi.

Ba'zi mijozning aralashmalar tarkibidagi ayrim kimyoviy moddalarga munosabatining to'g'ri kelishi va kelmasligini sinab ko'rib, keyin ishlatish lozim. Agar tarkibida kuchli kimyoviy modda mavjud bo'lsa yoki mijozga biror ashyo birinchi bor qo'llanilayotgan bo'lsa, albatta, boshning yoki sochning biror yerida sinab ko'rilsa, salbiy oqibatlarning oldini olgan bo'lamiz. Soch rangini aslida

keltirish uchun ishlatiladigan vositalar zararli hisoblanadi va oqargan sochlarni qoraytiradi. Ularning tarkibida qalay, qo'rg'oshin, kumush, vismut va temir tuzlari bo'ladi. Faqat oliy sifatli mahsulotlardan foydalanish kerak.

Soch bo'yoqlari uch turga bo'linadi: o'simlik, metall va kislotali bo'yoqlar.

O'simlik bo'yoqlar sochga zarar yetkazmaydi, metall bo'yoqlar esa salbiy ta'sir etishi mumkin, ayniqsa, tarkibida mis, nikel, kumush bo'lsa, ta'sirchanlik oshadi, agar vismut-marganes bo'lsa, kuchsizroq ta'sir etadi. Ular sochning tabiiy xususiyati buzilishiga olib keladi. Metall bo'yoqlar ishlatilgan sochlarga vodorod peroksidi ishlatib bo'lmaydi.

Sochdagi metall plyonkani tozalab tashlamasdan jingalak usulini qo'llash mumkin emas. Metall bo'yoqlar hozirgi kunda deyarli ishlatilmaydi. Ular o'rnini kislotali bo'yoqlar egallagan bo'lib, zarari kam, rangi tabiiy, uzoq muddatga yetadi va ishlatish ham qulay. Uning tarkibida vodorod peroksidi bo'lganligi sababli, bunday bo'yoqlar bilan ishlaganda juda ehtiyotkorlik va e'tiborli bo'lishi talab etiladi. Soch qancha to'q rangga bo'yalsa, ularga shuncha zarar yetadi.

Mijozning xohishiga ko'ra, sartarosh sochga birdaniga och rang berishga majbur. Sun'iy bo'yoqlarda och rang berish tabiiy rangni oqartirishdan mushkulroq bo'lganligi sababli, juda kuchli aralashmadan foydalanishga to'g'ri keladi va natijada sochlar zarar ko'radi. Och rang berish va to'q ranglarga bo'yash ishlari darhol amalga oshirilgani yaxshi. Aks holda bo'yoq moddalari soch asosining ichiga singib ketishi mumkin va uni ketkazish qiyin bo'ladi.

Bosh terisi kasallanganda, soch to'kilayotganda, yuqumli kasallarda, homiladorlik paytida, hayz davomida, asab kasalliklari va og'ir xastaliklarda sochni bo'yash tavsiya etilmaydi. Bo'yash uslubi ham muhim ahamiyatga ega. Quruq qilib aralashtirilgan bo'yoqlarning bosh terisiga ta'sir qilishining oldini olish maqsadida uni sochda uzoq muddat ushlab yurmaslik kerak. Sochni bo'yab bo'lgandan keyin uni yaxshilab yuvib tashlab ozroq sirka aralashmasi qo'shilgan iliq suvda chayib yuborish lozim.

31-MAVZU: KOMPOZITSIYA TARKIBIY QISIMLARI VA VOSITALARINI SOCH TURMAGI MAQSADIGA BO'YSUNDIRISH

Murakkab fantaziyali soch turmagi, masalan, ish yoki sport maydonida to'g'ri kelmasligini isbotlash shart emas. O'ta rasmiy xususiyatga ega bo'lgan marosimlardan uzun sochlarni osiltirib yurgan odamning paydo bo'lishi ham aqlga sig'maydigan holatdir. Kompozitsiyadagi barcha narsa soch turmagining maqsadiga bo'ysundirilishi zarur. Boshqacha aytganda, soch turmagining amaliy yorug'i uning badiiy shaklining mazmuni bo'lib qolishi kerak. Bu qonunni ifodalovchi quyidagi uch qoida mavjud:

1. Soch turmagi va uning shakli hamda maqsadining organik birligi;
2. Dastlabki ma'lumotlarning soch turmagining maqsadi va shakliga mosligi;
3. Dastlabki ma'lumotlar va bezakning birligi.

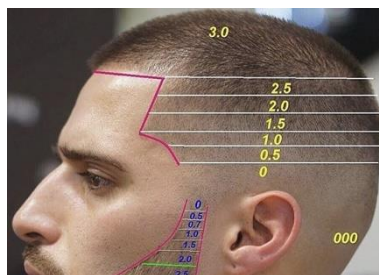
Har qanday soch turmagining shakli uning vazifasi bilan bog'liq bo'lishi kerak, ya'ni maqsadi aniq ko'rinib turishi lozim. Masalan, dastgohlik mashinalarida ishlayotgan ayolning soch turmagi kalta qirqilgan yoki ixcham shaklda bo'lishi lozim. Bu, o'z navbatida, uning sochini harakatlanayotgan yoki aylanayotgan dastgohga tushib qolishidan asraydi. Sportchi ayollar soch turmagi juda qisqa bo'ladi, negaki, birinchidan, musobaqalarda metall to'g'nag'ichlardan foydalanish taqiqlanadi, ular jarohatga sabab bo'lib qolishi mumkin, ikkinchidan, sportchilar tez-tez dushda yuvinishi zarur, shuning uchun soch bunda ovoragarchilik keltirib chiqaradi.

Soch turmagi tarixida sodda va samarali, murakkab va boy bezatilgan shakllarga ko'plab namunalar uchraydi. U shakl mazmunining vazifasi hisoblanadi, shunga ko'ra tomoshabin soch turmagining shaklini estetik baholab, ayni paytda uning mazmunini idrok etadi.

Shakl yasash bilan ongli shug'ullanish, shakl hosil qilishning texnologik jarayonlari avvaldan yangilab qo'yilgan maqsadga aniq yo'naltirilgan bo'lishi uchun sartarosh-modelyer shaklning obyektiv xususiyatlarini va xususan, soch turmagi xususiyatlarini hajmiy-makoniyl shakl sifatida o'rganishi lozim.

32-MAVZU: SHAKL, UNING QISMLARINING GEOMETRIK TURI VA OG'IRLIGI

Soch turmagining geometrikligi hajmiy-makoniyl shakl sifatida shartli xususiyatga ega bo'ladi. Umuman, qandaydir ashyoning hajmiy-makoniyl shakli haqida gap ketganda

hajmiylikning balandlik, en va chuqurlik singari uch o'lcham bilan ifodalangan tushuncha vujudga keladi. Shar yoki kub shakliga yaqinlashgan jism hajmliroq darajaga ega bo'ladi. Insonning boshi soch turmagi asosi ekanligini e'tiborga olib va o'zicha hajmga ega bo'lganligi tufayli bu yerda soch turmagining hajmliligi tushunchasi boshqacharoq xususiyatga ega bo'ladi.

Og'irlik – bu soch turmagi va uning qismlarining nigohiy miqdoridir. Modellashtirishda «salmoqdorlik» tushunchasi nihoyatda muhim ahamiyatga ega, negaki soch turmagi shaklini ifodalovchi geometrik ko'rinish, kattalik, rang, ishlov berish singari ko'pgina omillar yaxlit qilib birlashtiriladi. Ulardan har qaysining o'zgarishiga olib keladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. *Зайцева И.А.* Полная энциклопедия домашнего парикмахера. — М.: РИПОЛ классик, 2000.
2. *Мирошниченко С.А.* Энциклопедия парикмахерского искусства. — Ростов н/Д: Феникс: Донецк: Кредо, 2007.
3. *Одинокова И.Ю., Чередниченко Т.А.* Технология парикмахерских работ. — М.: Издательский центр «Академия», 2007.
4. *Папченко О.А.* Справочник парикмахера. — Ростов н/Д: Изд-во «Феникс», 2007.
5. *Панченко Н.И.* Основы парикмахерского дела. — М.: Изд. центр «Академия», 2008.
6. *Ханников А.А.* «Парикмахер-стилист: Учебное пособие» для уч-ся проф. училищ и лицеев/ Изд. 3-е, доп и перер. — Ростов н/Д: Феникс, 2006.
7. <http://sartarosh.uz>
8. <http://parikmaher.ru>
9. <http://stilist.uz>

**JIZZAX SHAHAR “ISHGA MARHAMAT” MONOMARKAZI IJTIMOYIY
TARMOQLARDAGI RASMIY SAHIFALAR, TELEFON RAQAM VA MANZIL**

		https://t.me/Jizzaxmonomarkaz
		www.facebook.com/groups/846863546175463
		instagram.com/jizzaxmonomarkaz/
		www.jizzaxmonomarkaz.uz
		www.youtube.com/channel/UC3g7rYnzhOiY81voDVGk0hA
		72 223-81-42, Жиззах шаҳар, Ш.Рашидов кўчаси, 44 уй

**Jizzax shahri “Ishga marhamat” monomarkazi kasb
yo’nalishlari va til kurslari kesimida mavjud o’quv
qo’llanmalar.**

Sartaroshlik (Ayollar, Erkaklar sartaroshi)	Neyl stilist	Tikuvchi	Kosmetolog	Uqalovchi
Oshpaz	Qandolatchilik	Kichik mehr shavqat hamshirasi	Yosh bolalar uchun enaga, tarbiyachi yordamchisi	Santexnika
Elektrik	Payvandlovchi	Issiqxona	Web dasturlash	1C buhgalteriya